

15.11.2024

Dnro 1049/03.04.04.04.09/2023

Asia Hyvinvointialueasiaa koskeva valitus

Valittaja Erja Hirviniemi

Päätös, josta valitetaan

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätös 9.5.2023 § 31

Aluevaltuusto on päätöksellään todennut hyvinvointialueen palvelukseen siirtyneen Erja Hirviniemen aluehallituksen varajäsenen toimen päättyneen vaalikelpoisuuden menettämisen vuoksi. Hirviniemi oli tehnyt hyvinvointialueen kanssa määräaikaisen työsopimuksen, joka koskee työskentelyä sairaanhoitajana Riihimäen päihde- ja mielenterveysyksikössä.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Hirviniemi on vaatinut aluevaltuuston päätöksen kumoamista.

Aluevaltuuston päätös on perustunut hyvinvointialueesta annetun lain 78 §:n 1 momentin virheelliseen tulkintaan. Hyvinvointialueen hallintosäännössä lähijohtajille annettujen toimivaltuuksien takia heidän alaisensa henkilöstön ei voida katsoa työskentelevän välittömästi aluehallituksen alaisuudessa. Päihde- ja mielenterveysyksikön itsenäistä vastaanottotyötä ei tehdä aluehallituksen välittömässä alaisuudessa. Vaalikelpoisuuden rajoituksia on tulkittava suppeasti. Aluevaltuuston soveltamaa lainkohtaa vastaavan kuntalain säännöksen esitöiden mukaan kunnanhallituksen välittömässä alaisuudessa toimiviksi katsotaan henkilöt, joiden tehtävänkuvaa kuuluvat tyypillisesti kuntien keskushallinnolle kuuluvat tehtävät. Kyseessä ovat pääsääntöisesti sellaiset tehtävät, joiden vastuualue ulottuu koko organisaatioon eikä vain yhdelle toimialalle.

Lausunnot ja selitykset

Aluehallitus on lausunnossaan todennut muun ohessa, että koko hyvinvointialueen henkilöstö toimii aluehallituksen alaisena eikä muiden

toimielimien alaisena ole lainkaan henkilöstöä. Hallituksen esityksen (HE 241/2020 vp) ja valtiovarainministeriön 23.11.2022 hyvinvointialueille lähettämän kirjeen mukaan aluehallituksen alaisella henkilöstöllä tarkoitetaan kaikkia, jotka työskentelevät organisatorisesti aluehallituksen alaisuudessa. Sääntely poikkeaa tältä osin kuntalain vastaavasta sääntelystä.

Erja Hirviniemelle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen. Selitystä ei ole annettu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Hyvinvointialueesta annetuin lain 78 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan vaalikelpoinen aluehallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen aluevaltuustoon, ei kuitenkaan välittömästi aluehallituksen alaisena toimiva hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilö.

Hyvinvointialueesta annetun lain 83 §:n 1 momentin mukaan silloin, kun luottamushenkilö menettää vaalikelpoisuutensa, hänet valinnut toimielin toteaa luottamustoimen päättyneeksi.

Asian arviointi ja hallinto-oikeuden johtopäätökset

Aluevaltuusto on katsonut Hirviniemen menettäneen vaalikelpoisuutensa aluehallitukseen, koska hän oli siirtynyt Kanta-Hämeen hyvinvointialueen palvelukseen työskentelemään sairaanhoitajana Riihimäen päihde- ja mielenterveysyksikössä. Hyvinvointialueesta annetun lain 78 §:n 1 momentin 1 kohdan sanamuodon mukaan välittömästi aluehallituksen alaisena toimiva ei ole vaalikelpoinen aluehallitukseen. Lainkohtaa koskevien hallituksen esityksen (HE 241/2020 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan organisatorisesti aluehallituksen alaisena työskentelevä henkilö ei voi olla samaan aikaan aluehallituksen jäsenenä. Hallituksen esityksen mukaan vaalikelpoisuussääntely aluehallitukseen vastaisi perusteiltaan kuntalain 73 §:n kunnanhallitusta koskevaa sääntelyä.

Edellä viitattua kuntalain säännöstä koskevissa hallituksen esityksen (HE 268/2014 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan muun ohessa seuraavaa: ”Nykyisen lain rajoitukset koskevat vain keskushallinnossa kunnanhallituksen alaisena työskenteleviä. Viittaus ”keskushallinnon” henkilöstöön esitetään poistettavaksi, koska se on ollut tulkinnanvarainen ja lähtökohtana voidaan pitää, ettei kukaan organisatorisesti kunnanhallituksen alaisena työskentelevä henkilö voi olla samaan aikaan kunnanhallituksen jäsenenä.”

Lain esitöistä ilmenee, että hyvinvointialueesta annetun lain 78 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyä vaalikelpoisuuden rajoitusta on tarkoitettu sovellettavan kaikkiin organisatorisesti aluehallituksen alaisina työskenteleviin henkilöihin. Lainkohdan sanamuodon mukaan vaalikelpoisuuden rajoitus koskee vain välittömästi aluehallituksen alaisena toimivaa henkilöä. Sitä ei siten sovelleta aluehallituksen alaisten toimielinten, kuten lautakuntien, alaisiin viranhaltijoihin ja työntekijöihin. Asiassa on tämän vuoksi tarkasteltava, voidaanko Hirviniemen katsoa toimivan tehtävässään muun hyvinvointialueen toimielimen alaisena.

Hyvinvointialueen hallintosäännöstä ilmenee, että terveydenhuollon toimialalla hyvinvointialueen tehtäviä hoitaa myös terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta. Lautakunnan hallintosäännössä määritellyt tehtävät liittyvät muun muassa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseen, aloitteiden käsittelyyn sekä talousarvion ja aluehallituksessa käsiteltävien terveydenhuollon toimialaa koskevien asioiden valmisteluun. Lautakunnan tehtäviin kuuluu myös päättää terveydenhuollon toimialan avustuksista talousarviossa hyväksytyjen määrärahojen puitteissa. Hallintosäännön määräysten perusteella lautakunnalla on vain vähän itsenäistä päätösvaltaa toimialallaan. Lautakunnan tehtävät liittyvät lähinnä asioiden valmisteluun sekä toiminnan seuraamiseen, arvioimiseen ja siitä raportoimiseen. Lautakunta ei päättää toimialueensa palveluiden järjestämistä, vaan siitä koskeva päätösvalta on osoitettu hallintosäännössä aluehallitukselle ja johtaville viranhaltijoille.

Aluehallitus on hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossaan todennut, että hyvinvointialueen koko henkilöstö toimii aluehallituksen alaisena eikä muiden toimielimien alaisuudessa ole henkilöstöä. Tätä näkemystä ei ole edellä esitetyn perusteella syytä pitää virheellisenä. Sen perusteella, mitä edellä on esitetty terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunnan tehtävistä, lautakunnan ei voida katsoa vastaavan terveydenhuollon toimialasta sillä tavoin itsenäisesti, että toimialan henkilöstön voitaisiin katsoa toimivan lautakunnan alaisuudessa.

Asiaa ei ole arvioitava toisin Hirviniemen viittaaman hallintovaliokunnan kannanoton vuoksi. Kyseinen kuntalakia koskevassa hallintovaliokunnan mietinnössä HaVM 55/2014 vp esitetty kannanotto koskee sitä, miten kuntalain 73 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetty vaalikelpoisuuden rajoitus ilmenee käytännössä kunnissa. Kannanotto perustuu siihen, miten tehtävien jako kunnanhallituksen ja lautakuntien välillä on yleensä järjestetty kunnissa. Siitä ei sen vuoksi ole saatavissa johtoa käsillä olevan kaltaisiin tapauksiin, joissa hyvinvointialue on järjestänyt hallintonsa olennaisesti toisella tavalla niin, ettei lautakuntien alaisuudessa ole lainkaan henkilöstöä.

Hirviniemi ei ole edellä esitetyistä syistä vaalikelpoinen aluehallitukseen. Aluevaltuusto on tämän vuoksi voinut todeta hänen aluehallituksen varajäsenen toimensa päättyneeksi. Aluevaltuuston päätös ei siten ole lainvastainen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perustelussa mainitut
Laki hyvinvointialueesta 140 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijä Mikko Sulander

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anneli Aura,
Jussi-Pekka Lajunen ja Marianne Kivistö.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden
asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös

Erja Hirviniemi
sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa, laskutetaan myöhemmin
(Tuomioistuinmaksulaki 2 § ja oikeusministeriön asetus tuomioistuin-
maksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta 1122/2021)

Oikeudenkäyntimaksun määräämiseen saa vaatia oikaisua alla ilmenevällä
tavalla.

Jäljennös maksutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen aluehallitus, jonka on hyvinvointialueesta
annetun lain 147 §:n mukaisesti ilmoitettava päätöksestä
sähköpostitse

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun
määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun
määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valitusaika luetaan siitä, kun ilmoitus päätöksestä on julkaistu yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/>

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00 – 16.15